

ประวัติหลงฟ่อโซรุ

โดยเสถีฯ

สร้าง

พระราชนกุศล

โรงเรียน

วัดโซรูวารามวรวิหาร
(แปดริ้ว) อําเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

คากาพระเจ้า & พระองค์ ของ หลวงพ่อโสธร แปดริ้ว

ตึ้งโน้ม ๓ จบ แล้วว่าคากานี้ทุกวันจะ^๕
ปลดภัยร่มเย็นเป็นสุขตลอดชีวิต (อย่าทำ
ทุจริตได ๆ เลย)

“นະ ทรงฟ้า โนทรงเดิน พุทธ ทรงสินธุ
ชา ทรงสมุทธร ยะ ทรงอากาศ พุทธจัลลวัคคลาด
— อันมั่งแคลลวัคคลาด สั่งมั่งแคลลวัคคลาด ศัตรูภัยนาล
วินาศสันติ ”

“นະกาໂຣ ກຸກກຸລັນໂຕ ສີໂຮມໜ້າເມ ໂນກາໂຣ
ໂກນາຄະນະໂນ ນານາຈິຕເຕ ພຸທຫກາໂຣ ກັສສະໂປ
ພຸທໂຕ ຈະ ທະເວນເຕ ຬາ ກາໂຣ ສົງຄາກກະຍະນຸ້ນີ້
ໂຄຕະໂນ ຍະກັນແນ ຍະກາໂຣ ອະວິຍະ ເມຕຽຍໄໂຍ
ໝົວຫາທີ່ເຕ ບໍ່ຜູຈະພຸທຫາ ນະມາມີ້ງ ”

“ก່ອນນອນສາດທຸກວັນ ໄປໄຫກົບອກ
ແລະສາດທຸກວັນ ປລອດກັບແຄລ້ວຄລາດ ”

กรมศิลปากรขึ้นทะเบียนไว้ดังต่อไปนี้

จังหวัดฉะเชิงเทรา

เลขที่ ๑ กำแพงเมือง

ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา ประการ
ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๓ วันที่ ๕ ม.ค. ๒๕๙๗
สิ่งสำคัญ ๑. ก่อคั่วัยอิฐถือปูน ก่อสร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๓๗๗

ด้านเหนือ ยาว ๓ เส้น

ด้านใต้ ยาว ๓ เส้น

ด้านทิศตะวันออก ยาว ๖ เส้น ๑๐ วา

ด้านทิศตะวันตก ยาว ๖ เส้น ๑๐ วา

รวมเป็นเนื้อที่ ๑๙ ไร่ ๒ งาน

หมายเหตุ เมืองฉะเชิงเทราเป็นเมืองที่สร้างในสมัยอยุธยา ในแผ่นดินสมเด็จพระนหชาจักรพรรดิ เพื่อเป็นที่รักมพลในเวลาสองครั้ง ก่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ หลังจากเสร็จศึกญวนแล้ว เมื่อ พ.ศ. ๒๓๗๗ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้กรมหลวงรักษารณเรศ ออกไปสร้างกำแพงเมืองพร้อมบ่อน้ำ ปราการขึ้น ทั้งนี้เพื่อที่จะใช้เป็นเมืองเขื่อนขันท์กันพระนครทางด้านทิศตะวันออก ตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำบางปะกง คือฝั่งเดียว กับทวีเมืองนั้นเอง ภายในบริเวณกำแพงบ้มปราการนี้บ้ำจุบันใช้

เป็นเรือนจำประจำจังหวัดจะเชิงเทรา ในกฎหมายแก่กรุงรัตนโกสินทร์ทันนับอยู่ในหอชิรญาณระบุชื่อเมืองนี้ว่า “ฉทริงเทรา”

เลขที่ ๒ วัดโสธร

คำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองจะเชิงเทรา ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๑ ตอนที่ ๓ วันที่ ๕ ม.ค. ๒๔๙๗

ที่สำคัญ ๑. โบราณวัตถุภายในวัด

๒. มีข้อบอเขตเนื้อที่

ทิศเหนือ ยาว ๖ เส้น ๖ วา

ทิศใต้ ยาว ๕ เส้น ๑๐ วา

ทิศตะวันออก ยาว ๕ เส้น ๓ วา

ทิศตะวันตก ยาว ๓ เส้น ๑ วา

เป็นเนื้อที่ ๒๑ ไร่ ๕๙ ตารางวา

นายเหตุ วัดโสธร เดิมชื่อวัดทรงส์ สร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยา ตอนปลาย ท่อมน้ำเช่าคลึงพังไป จึงได้ทำการสร้างขึ้นใหม่ ซึ่งอ่าว “วัดเสาง หรือ เสาหวาน” เแล้วจึงเปลี่ยนมาเป็นวัดโสธรวาภิหลัง วัดนี้มีพระพุทธรูปโบราณสำคัญองค์หนึ่ง เรียกว่า “พระพุทธโสธร” หน้าตักกว้าง ๑.๖๕ เมตร สูง ๑.๔๘ เมตร ตามประวัติมีไว้ได้ปฎิหาริย์ ด้วยนำแม่มาถึงนานาวน ใกล้วัดโสธร ก็ถอยวนอยู่ ประชาชนจึงได้ทำพิธีอัญเชิญขึ้นมาจากน้ำแล้วนำไปประดิษฐานไว้ที่วัดโสธรวันทุกวันนี้

หลวงพ่อพุทธโสธร

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระบรมราชโองการ เสด็จฯ ไปประทับในพระราชพิธีบรมราชนิมนตร์การหลวงพ่อโสธรเดิมโรงเรียนวัดโพธาราม ฯ

คำนำ

หนังสือประวัติหลวงพ่อพระพุทธโสธร ที่ท่านถืออยู่นี้
ทางวัดได้จัดให้พิมพ์ขึ้น เพื่อเผยแพร่แก่ท่านที่การพนบถอ
หลวงพ่อได้ทราบประวัติ เพราะมีหลายท่านถามหาอยู่เสมอ
ประจวบกันเมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๐๘ พระบาทสมเด็จ
พระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ได้
เสด็จพระราชดำเนิน มาทรงบำเพ็ญพระราชนิคคลวิสาขบูชา
ณ วัดโสธรวรารามวรวิหาร ได้ทรงมีพระราชดำรัสสอนถาน
เรื่องโรงเรียนของวัดและจำนวนนักเรียน

เมื่อเสด็จพระราชดำเนินกลับแล้ว ได้พระราชทาน
เงินจำนวน ๕๕,๕๒๐.๐๐ บาท (เก้าหมื่นห้าพันเก้าร้อยสิบ
เอ็ดบาทถ้วน) ทัมผู้ทูลเกล้าฯ ถวายมาให้วัดเพื่อให้ปรับปรุง
โรงเรียน ดังสำเนาหนังสือของกองมหาดเล็กสวนจิตรด化
ที่ปรากฏอยู่ในหนังสือนี้แล้ว

ดังนั้น ทางวัดจึงได้จัดการก่อสร้างอาคารเรียนขึ้นใหม่
ในเนื้อที่ดินของวัดที่ได้ขอไว้กว่า ๒๐ ไร่ อาคารหลังนี้กว้าง
๑๐.๐๐ ม. ยาว ๙๐.๐๐ ม. ๔ ชั้น ทั้งถังน้ำได้ดินลึก ๓ ม.
การก่อสร้างได้ค่อยทำอย่างไปเพรำะไม่มีเงินก้อนใหญ่ ทางวัด
ได้จัดสร้างเองโดยมิได้ประมูล

(๑)

เมื่อเงินไม่พอสร้าง จึงจำเป็นต้องหาเงินจากท่านผู้มี
ศรีทัชามานน์สภารหลวงพ่อ โดยได้จัดพิมพ์หนังสือประวัติ
หลวงพ่อออกจำหน่าย เพื่อโดยเด็ดขาดราชกุศลร่วมกับเงิน
ที่ศรีทัชามานน์สภารหลวงพ่อประจำทุกวัน

หากท่านผู้ใดบริจาค โดยเด็ดขาดราชกุศล ๒๐,๐๐๐^{๔๔}
บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน) ชนนี้เข้าเพ้าพระนาทสมเด็จ-
พระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เพื่อ
ขอพระราชทานพระทองคำหลวงพ่อโสธร ในคราวเด็ดดีเบื้อง
โรงเรียนด้วย

จ.๖๙๘๗๘๘๘๘๘๘๘๘

วัดไชยวัฒนาราม วรวิหาร

(พระภูษาจารย์รังษี)
เจ้าอาวาสวัดไชยวัฒนาราม วรวิหาร

ที่ พ.ว.๐๐๐๓/๖๘๔

กองมหาดเล็ก สวนจิตรลดา

๑๗ มิถุนายน ๒๕๐๙

เรื่อง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเงินจำนวน ๙๕,๙๙๑ บาท
เรียน พล.ก.ก. พิชัย กุลละวณิชย์

ในการเด็กฯ พระราชทานเงินไปทรงบำเพ็ญพระราชกุศล วิสาขบูชา
ณ วัดไสธรรมาราม จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ศกนี้ได้มี
ผู้หูลเกล้าฯ ถวายเงินโดยเด็กฯ พระราชกุศล รวมทั้งสิ้น ๑๑๗,๑๙๑ บาท
ซึ่งในจำนวนนั้นผู้หูลเกล้าฯ ถวายได้แสดงความจันทร์ขอให้พระราชทาน
แก่สภากาชาดไทย ๒๑,๖๐๐ บาท จึงเหลือเงินอยู่อีก ๙๕,๙๙๑ บาท

ความทราบผู้ละเอ่องชุดีพระบาทว่า ทางวัดไสธรรมารามมีความ
ประسنก์ที่จะซ้อมแซมและปรับปรุงโรงเรียนของวัด จึงทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ พระราชทานเงินจำนวน ๙๕,๙๙๑ บาท นี้แก่วัดไสธรรมารามเพื่อให้ซ้อมแซมและปรับปรุงโรงเรียนดังกล่าว และเป็นอนุสรณ์
ในการที่ได้เด็กฯ ฉ. ฉะเชิงเทรา

ฉะนั้นจึงขอส่งเงินจำนวน ๙๕,๙๙๑ บาท (เก้าหมื่นห้าพันเก้าร้อยยี่สิบเอ็ดบาทถ้วน)
มาพร้อมนี้ เพื่อให้โปรดค่าเนินการตามพระราชประسنก์ท่อไป

ขอแสดงความนับถือยิ่งๆ

(นายพุฒิ ไกรฤกษ์)

ประจำสำนักพระราชวังพิเศษ
รักษาราชการในตำแหน่งหัวหน้ากองมหาดเล็ก

สำนักราชเลขานิการ

ก. ร. ล. ๐๐๐๒/๒๕๘๑

๙ สิงหาคม ๒๕๘๑

เรื่อง พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้อัญเชิญพระปรมາṇีไชยย่อ^๔
ก.ป.ร. ประดิษฐานที่หน้าบันโรงเรียนวัดไสชรา

นัมสักการ เจ้าอาวาสวัดไสชราภรณ์วรวิหาร

ข้างต้น ลิขิตที่ ๓๐๙/๒๕๘๑ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๘๑

ตามที่พระคุณท่าน ขอให้นำความกราบบังคมทูลพระ
กรุณาขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต อัญเชิญพระปรมາṇี
ไชยย่อ ก.ป.ร. เพื่อประดิษฐานที่หน้าบันของอาคารโรงเรียน
วัดไสชรา ซึ่งทางวัดได้จัดสร้างขึ้นใหม่ด้วยเงินที่ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ พระราชทาน รวมกับเงินของวัดและเงินที่
ประชาชนบริจาคโดยเด็ดขาด พระราชนคุณ และขอพระราชทาน
อาคารเรียนหลังที่สร้างขึ้นใหม่นี้เป็นบทสมเด็จพระเจ้าอยู่
หัว ความละเอียดแจ้งอยู่แล้ว นั้น

ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบผ้าละอองธุลี
พระบาท แล้ว พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้อัญเชิญ
พระปรมາṇีไชยย่อ ประดิษฐานที่หน้าบันอาคารของโรงเรียนวัด
ไสชราที่สร้างขึ้นใหม่นี้ได้

(หน้มเบี้วงคานุวัตฯ เทวกุ)

กฤษการในพระองค์

ราชเลขานิการ

พหุรักษ์ที่สืบทอดมาต่อจากเจ้าต้นในตระกูลนี้ ได้รับการยกย่องว่าเป็นคนมีความสามารถด้านการค้าและเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เคยลวงโลก ไม่เคยหลอกลวงผู้คน ทำให้เขามีชื่อเสียงโด่งดังในเมืองไทย จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ท่านได้เสียชีวิตลงอย่างสงบ

ที่ รภ. ๐๐๒๖/๒๔๘๙

สำนักนายเดชาอักษิร

๙ ตุลาคม ๒๕๑๑

เรื่อง พระราชทานชื่อโรงเรียน

นามสกุล เจ้าอาวาสวัดโสธรวรารามวรวิหาร

ขึ้นถึง ลิขิตที่ ๓๕๕/๑๕๑ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๑๑

ตามที่พระคุณเท่านั้น ขอให้นำความกราบบังคมทูล
พระกรุณา ขอพระราชทานชื่อโรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร
ที่ได้จัดสร้างขึ้นใหม่ด้วยเงินที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระ
ราชทาน รวมกับเงินของวัด และเงินที่ประชาชนบริจาคโดย
เสด็จพระราชนกุล ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

นำความกราบบังคมทูล พระกรุณาทรงฟ้าละอองธุลี
พระบาทแด่ โปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อว่า “โรงเรียน
วัดโสธรวรารามวรวิหาร”

ขออนุมัติด้วยความเคารพยิ่งสูง

(หนอมเจ้าวงศานุวัติ เทวกุล)

ราชเลขานุการ

กองการเงินพวงทอง

ว่าด้วยการบูรณะซ่อมแซมสถาปัตยกรรมที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ภารกิจที่สำคัญที่สุดในประเทศไทย คือ การบูรณะซ่อมแซมสถาปัตยกรรมที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ภารกิจที่สำคัญที่สุดในประเทศไทย

ฯ พณฯ พลเอกประภาส จารุเสถียร รองนายกรัฐมนตรี
กำลังปิดทองหลังพ่อพุทธโสธร จังหวัดฉะเชิงเทรา

พระเครื่องรางของขลัง

ของ

หลวงพ่อโซธร

ภายในพระอุโบสถ ทางวัดจัดให้มีพระเครื่องรางของ
ขลังและพระบูชาขนาดต่าง ๆ ซึ่งได้ทำให้ปลูกเสกแล้ว มีไว้
ให้ประชาชนผู้เดลอนใส่ในหลวงพ่อ และมีไว้ให้เลือกถวาย
สืบชนิด ทางวัดไม่เคยนำออกไปจัดหน่ายที่ไหนเลย นอก
จากนี้ในพระอุโบสถแห่งเดียวเท่านั้น

นอกจากนี้ ทางจำเบ้าที่ทางวัดจัดไว้สำหรับรับรอง
ประชาชนผู้มานมัสการก็มีในกำแพงแก้วแห่งเดียวเท่านั้น ไม่
เคยนำออกไปขายข้างนอกเลย

ท่านผู้มีศรีภราเคนทร์เดลอนใส่ในหลวงพ่อโซธร ส่วน
มากจะได้รับความปลอดภัย แม้ปริกับไว้เจ็บหลวงพ่อ ก็
สามารถบดเป็นไหหายได้ ประชาชนจะได้พากันหลงไหลงมา
ทุกวันไม่ขาด ขอสำคัญขอให้การพสักภาระและนับถือจริงๆ
แล้ว เป็นรับรองได้ว่าส้านเรื่องประโภชน์แน่นอน

ประวัติ นเรื่องเพื่อไส้ชร

อันบุญญาฯ มีอกนิหารความศักดิ์สิทธิ์เป็น
หารึเป็นสั่งหัวจารย์ครคร จะปฏิเสธเสียไม่ได้เลย และจะ
แจ้งขันให้เท่าเที่ยมกันนั้นได้มาก จะมีได้บางก็เป็นบางสถานที่
บางท่านบางคน ทั้งยังเป็นสังเกตแบบเหตุผลของการพิสูจน์
ดังที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ สั่งหัวจารย์นั้นเป็นอ่อนใจไทย ใจรา
ไม่ควรคิดค้นคว้าหาเหตุผล

ความศักดิ์สิทธิ์อกนิหาร จะกลับบันดาลให้เกิดมิใช่พะ
แก่ผุนบุญวาราษนาและผู้เลื่อมใสสนับถือเชื่อมเท่านั้น ■ หลวง
■ ไส้ชร อังคหันแห่งทรงอาనุภาพศักดิ์สิทธิ์อกนิหาร เป็น
ปุชนีบะควรแก่การสักการะเคารพบูชาอย่างนัก

พระพุทธไส้ชร หรือเรียกกันสามัญทั่วไปว่า หลวงพ่อ
ไส้ชร เป็นพระทรงอาอนุภาพศักดิ์สิทธิ์ เป็นมงคลวัฒของชาว
จังหวัดฉะเชิงเทรา และเป็นที่รู้จักเคารพบูชาของประชาชนทั่ว
ประเทศ หลวงพ่อไส้ชรเป็นพะรูปปางสมานธินั้นตักกว้าง
๓ ศอก ๕ นิ้ว เป็นพะพุทธรูปพอกปูนลงรักปิดทอง พระ-
เนตรเนื่องแนบสั๊ล้านชั้น หรือเรียก กันสามัญว่า ■ หลวง

พระพุทธชูปัณณ์ นิมนตร์สร้างกันมหากาทเมืองหลวงพระบาง
อันได้จื่นและภาคอุสานของประเทศไทย ประดิษฐាសูญใน
พระอุโบสถวัดโสธร อําเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ดำเนิน
หรือประวัติของหลวงพ่อโสธร ห้าหลักฐานยืนยันแน่นอน
ไม่ได้เป็นเพียงคำอุกเล่าสืบๆ กันมา ประวัติเกี่ยวกับวัด
โสธรเท่านั้น

แรกเริ่มเดินทัวร์สืบงานชื่อว่า “วัดหงษ์” โดยทวด
นัมเสาในญี่ปุ่นที่เป็นเครื่องหมายติดอยู่บนยอดเสา วัดนั้น
ตั้งอยู่ริมแม่น้ำบางปะกงด้านตะวันตก สถานที่ตั้งอยู่แต่
เดิมบนเนินภูเขาสูงๆ ชาดพังเป็นแม่น้ำไปนมดಡแล้ว วัดนี้因此
เป็นผู้สร้างและสร้างขึ้นในสมัยใดไม่ปรากฏ แต่ได้ความว่า
เป็นวัดเก่าแก่สร้างมานาน ตนเหตุทวัดนี้จึงได้ชื่อว่า “ไสทธ
หรือ ไสธ” เเล่กันว่า ก Jad ต่อมาหงษ์ใหญ่ที่อยู่บนยอดเสา
นั้นพัดตกลงมาคงเหลือแต่เสา จึงได้เอาหัวทับเป็นชิงชน
แขวนแทนหงษ์ เเลຍเรียกชื่อตามนิมตรเครื่องหมายนว่า “วัด
เสียง” นานมาเสียงถูกดุมพัดหลักโคนลงมาหักเป็น ๒ หòn
กเลียดอ่อนนิมตรเส้าหักเป็นหònนี้เป็นหònอีกกว่า “วัด
เสากอน” อุยสันกาลข้านานจนถึงสมัยกาลที่พะพง

หายกัน ๓ องค์ ถูกยถ่องนามจากเมืองแห่งนี้และในจำนวน
พระ ๓ องค์นั้น ได้อัญเชิญประดิษฐานไว้ทั้งหมดหนึ่งองค์คือ
หลวงพ่อโซธร แต่ปางหลังกรังก่อนหลวงพ่อโซธรจะมีขอ
อบิ่งไว้ไม่มีกราบ เมื่อได้พระพุทธรูปหล่อมาไว้บูชาจาก
จำนวน ๓ องค์นี้แล้ว ก็มีเรื่องของการเห็นว่าวัดดูนมขอเรียก
ไม่แน่นอน จึงพร้อมใจกันเปลี่ยนชื่อวัดเสียใหม่ว่า “วัด
โซธร” อันความหมายว่าวัดที่พระ ๓ องค์พนองร่วมอุทิศเดิม
กัน เมื่อเปลี่ยนชื่อวัดว่า “โซธร” แล้ว แม่บ้านและครอบครอง
ที่นั่นกับวัดก็ได้นามตามวัดไปด้วย เดิมที่เดิบวัดนี้ใช้
ตัวหนังสือเขียนว่า “โซหร” ไม่ได้เขียนว่า “โซธร” ดัง
นั้น แม่บ้านนั้น แต่เนื่องด้วยพระที่ได้มานี้ หลังห้าโซธร
นั้น มีอานุภาพความศักดิ์สิทธิ์เป็นที่ปรากฏและรูปทรงสวยงาม
มาก จึงได้เขียนและใช้ชื่อวัดว่า วัดโซธร ซึ่งหมายความ
ว่า วัดพระศักดิ์สิทธิ์มานานทุกวันนี้ ค่าว่า โซธร นี้ มีอาเจรย์
ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นว่า เป็นนามศักดิ์สิทธิ์ (โซ) เป็น
อักษรจะสำเร็จรูปปั้นกันสรรพุก็โศกโกรกับหึงป่วง (ธ)
เป็นพยัญชนะอ่านตามที่บะเดชาบุกาว (ร) เป็นอักษรรูปแบบ
นี้ยังเป็นที่นิยมของเทวดาและมนุษย์

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๙ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาชรญาณวโรรส เดิมทรงมีมาตรการคุณสมบัติที่วัดไสธรรมงคลทรงสันนิษฐานไว้ว่า ผู้ที่ให้ชื่อวัดนี้ไม่ใช่คนที่ไม่รู้ เพราะเป็นนามที่ไฟเราะหงเปลกได้ความดังนี้ หลวงพ่อโซธ นาประดิษฐานอยู่ที่วัดไสธรรมงคลนานเท่าใด สมัย พ.ศ. ใด ไม่มีใครทราบแน่นอน พอยาจะมีเค้าตามคำบอกเล่า อันเกี่ยวโยงถึงหลวงพ่อวัดบ้านแหลม จังหวัดสมุทรสงคราม ตามประวัติหลวงพ่อวัดบ้านแหลมกับหลวงพ่อวัดไสธรรมงคลอย่างมากด้วยกันและเป็นพื้นอิงกัน และชาวบ้านแหลมได้อัญเชิญหลวงพ่อวัดบ้านแหลมขึ้นจากน้ำเมื่อ พ.ศ. ๒๓๐๐ จึงคาด กะหน่าว่าหลวงพ่อ กามประดิษฐานอยู่ที่วัดไสธรรมราวด ๒๓๐๐ หรือก่อนนั้นก็ไม่นานนัก ประวัติความเป็นมาของหลวงพ่อไสธรรมนั้นผู้เล่าสืบฯ กันมาหลายภราดร์ ได้สอบถามผู้เฒ่าผู้แก่หลายท่าน ซึ่งท่านผู้นั้นได้รับพัฟจากการบรรพบุรุษเล่าให้ฟัง ท่องกันว่า หลวงพ่อไสธรรมอยู่น้ำมา มีคำปรากว่า ล่วงกาล นานมาแล้วยังมีพระพินอังชาบสามองค์อยู่ทางเมืองเหนือ มีอุทธิปักษีหาริย์แสดงฤทธิ์ ได้อภินิหารล่องลอยตามแม่น้ำมา จากทิศเหนือเพื่อให้คุณทางทิศใต้ได้เห็น ในที่สุดมาพุดขันที่

แม่น้ำปางปะกง ที่ด่านลับสัมปทวน และแสดงปาฏิหาริย์ลอบ
นา และทวนนาได้ทั้งสามองค์ ประชาชนชาวสัมปทวนได้
พนเป็น จึงช่วยกันเอเชือกพระวนมลิตาลงไปปูหมัดท่องก์พระ
หุ่บทรูปหงส์สามองค์นั้น แล้วช่วยกันบุดดาภินผงด้วยจันวน
ผู้คนประมาณ ๕๐๐ คน ก็ฉุดขนไม้มีได้ เชือกขาดไม่สำเร็จตาม
ความประสงค์พากันเลิกไป ครั้นแล้ว พระพุทธธูปหล่อหงส์
สามองค์ก็จมน้ำหายไป สถานที่พระสามองค์ลอยนาและทวน
นาได้เดินเลียให้ชื่อว่า “สามพระทวน” ต่อมาเรียกว่า “สัมป
ทวน” ได้แก่แม่น้ำหน้าวัดสัมปทวน อําเภอเมือง จังหวัด
ฉะเชิงเทรา ทุกวันนี้ ต่อจากนั้นพระหงส์สามองค์ก็ลอยตาม
แม่น้ำบางปะกง เดยผ่านหน้าวัดโถธรไปถึงคุ้งน้ำใต้วัดโถธร
แสดงฤทธิ์พุดขนให้ชาวบ้านบางนันเห็น ชาวบ้านได้ช่วยกัน
ฉุดขนผงท่านองเดียวกับชาวสัมปทวนแต่ก็ไม่สำเร็จ จึงเรียก
หมู่บ้านและคลองนันว่า “บางพระ” มาจนทุกวันนี้ จากนั้น
พระพุทธธูปหงส์สามองค์ได้แผลงฤทธิ์ ลอยทวนนานอัญเชิญหัว
เสียครองกองพันทหารช่างที่ ๒ จังหวัดฉะเชิงเทรา และแสดง
ปาฏิหาริย์จะเข้าไปในคลองเด็กๆ ครองข้ามกองพันทหารช่างนั้น
สถานที่พระลอดอยนอญนันเรียกว่า “แหลมหัววน” และคลอง

นั้นได้นามว่า กอลองฟ่องฟ่อง (สองฟ่อง) ห้องจากนั้น องค์พี่ไก่ญี่ปุ่น เสด็จอิทธิปฎิหาริย์ไปล่ออยู่ในแม่น้ำเจ้าพระยา ตอนสามเสน ประชาชนประมานสามแสนคนช่วยกันชุดชั้น จึงสืบต่อสืบเรื่อง แล้วล่องเรือไปปุดขันทล้านแม่กลอง จังหวัดสมุทรสงคราม ประชาชนชาวปะรังมองาราชนา ขันประดิษฐานอยู่ท่าด้านแหลม ทุกวันนี้เป็นที่บูชาชนบดี กันว่าเป็นพระศักดิ์เท่าๆ กับหลวงพ่อโสธร ส่วนองค์สุดท้ายถือคงลอดไปปุดขันทวัดบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ และชาวบางพลีได้อัญเชิญประดิษฐานอยู่ท่าด้านบางพลีใหญ่ ในวันเกอนางพลกประภากล่าวว่า ผู้คนเคราะพนับถือมาก พระพุทธชูป หล่อองค์คล้ายนกคอนหนวดพ่อโสธร เมื่อลอยตามนามจากหัววันดังกล่าวแล้ว มาพุดขันท่าหน้าวัดโสธร กล่าวกันว่า ประชาชนจำนวนมากทำกราบถูลาภขันไม่สำเร็จ แต่ได้มีอาชารยพุท Meng มีความรู้ทางไสยาสาส์น ทำพธงค้าเพียงตานบวง สวยงาม แล้วเอาด้วยสายลิขณ์คล้องกับพระหัตถ์หลวงพ่อโสธร อัญเชิญขึ้นมาบนผัง นำไปประดิษฐานในวิหารสำเร็จตามความประทับใจ แล้วก็จัดให้มีการฉลองสมโภชและให้น้ำหลวงพ่วงไว้ หลวงน่อโสธร องค์หลวงพ่อโสธรใช้ในสมัยที่ได้มี

เดิมนั้นเป็นพระพุทธรูปหล่อด้วยทองสัมฤทธิ์ ปางสามอิทธิ์ หันตัวก้าวไปทางขวา ทรงสุขุมาน ต่อมาพระองค์นี้ในวัดเห็นว่ากาลเวลาไปมากหน้า ผู้คนที่มีคณานะและโลกะแวงกล้ามือชักศิษย์เป็นนาปามกกรรมสรวัตธรรมความเลื่อมใจนี้ได้ จักนำเอาไปเป็นประโยชน์ส่วนตัวเสีย ไม่เป็นการปลดภัย จึงพอกปูนเสริมให้ใหญ่ทุ่มองค์ทั้งวิริย์ไว้ภายใน บังชุบันนี้

สถานที่ตั้งวัดโสธรตั้งอยู่ในสมัยแรกนั้น ทางบกเป็นป่าหมู่บ้านมีน้อย การคมนาคมไม่สะดวก เมื่อหดลงพ่อนมา ประดิษฐานอยู่ที่วัดโสธรแล้ว ประชาชนชาวเรือรู้จักนับถือกันมาก เพราะการไปมาสะดวกกว่าทางบกมีเรือไปมาไม่ขาดช้า เวือกค้ำขายนับถือว่า ถ้าหากอุดต่อหดลงพ่อโสธรแล้ว สินค้าจะซอง่ายขายคล่องเป็นเท่านั้นท่า เรือแพที่ผ่านไปมาในแม่น้ำ พอถึงตรงโน้ตถักหดลงพ่อโสธรก็วัดเออน้ำในแม่น้ำซึ่งนับถือว่าเป็นน้ำใหม่ที่หดลงพ่อ ดั่นบ้างลูบศรีระบังล้างหน้า และประเพณีเรือและสินค้าในเรือ ดังได้เห็นกันอยู่ทุกวันนี้ ส่วนทางบกประชาชัชนรู้จักนับถือยังไม่แพร่หลาย เพราะถาก คมนาคมไม่สะดวกดังกล่าวแล้ว ครั้นต่อมาก็คมนาคมติดต่อ สะดวกขึ้น ทางบกจึงมีผู้คนไปมีสักการะมากขึ้น ผู้ใดเจ็บป่วย

ก็มาขอความคุ้มครองจากหลวงพ่อโซธร และได้ผลสมความ
ประนโนเป็นส่วนมาก กิติศัพท์ความศักดิ์สิทธิ์ของหลวงพ่อ
โซธรได้แพร่ไปในถิ่นต่างๆ มูลเหตุที่มีงานสมโภชขึ้น
นั้นเล่ากันว่า สมัยหนึ่ง บ้านโซธรเกิดทุพภิกขภัยข้าวยาก
มากแพลง ฝนแล้ง ข้าวกล้าในนา ผลไม้ในสวนเห็บแห้ง
ส้ววพاهนະเกิดโรคระบาด ผู้คนทั้งเด็กและผู้ใหญ่เป็นโรค
ผดายทั้งสัตว์สัมเข็บลงตามกัน ผู้คนพอนหน้าไปได้ก็ทิ้งบ้าน
เรือนทรัพย์สมบัติหนี้เออตัวรออด ผู้บุบบไปไม่ไหวเก็บนอนรอวัน
เป็นวันตายของตนอยู่ ในกาลครองนั้น ยังมีบุญรุจิหวานีครอบ
คัวหนึ่งได้เกิดโรค แม่ไม่มีคนเป็นทัพกหันเจ้าหาพระ
สาระทัพพานัก จึงไปนมัสการอธิฐานบลบน ขอความ
คุ้มครองรักษาจากหลวงพ่อโซธรในวิหาร รับເสาฯดีจากหลวง
พ่อมา ๓ อย่าง คือ ชี้ชูป ๑ ดอกไม้เห็บแห้งทบูชาแล้ว ๑
และอธิฐานหยดเทียนขอマンต์จากหลวงพ่อ ■ แกอาນา
ตั้นกินท่ออาบทัว่สรพางค์กาย ปากกฎว่าได้ผลสมความ
ประนโนโรคหายปกต ด้วยความดีใจที่โรคหายสมประสงค์
จึงจัดให้มีการสมโภชແบ็บถวายหลวงพ่อ แต่นั้นมากกิศพท์
ความศักดิ์สิทธิ์ของหลวงพ่อแพร่สะพัดไปในถิ่นต่างๆ กว้าง
ขวางมากขึ้น จนเป็นที่รู้จักกันว่าหลวงพ่อศักดิ์สิทธิ์ ผู้ใด

ปรากฏนาสั่งได้ที่ขอบธรรมท่านก็ประสีทบทประสาทให้สัมประ-
สัมค์ การสมโภชและแก่นถลงมีขัน ดังแต่บัดก่อนเป็นต้นมา

พิพธะนราชาวนิจด้วยเกี่ยวกับหลงพ่อโสธร
ของพระบาทสมเด็จพระปุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ ๕ เมื่อคราวเดือนปีกันยายนปี พ.ศ. ๒๔๔๑ ไว้ดังนี้

กลับมา Narrator นี่กรรมลงคำร้องคิดจะ
แปลว่าจะโสธรจะให้เกี่ยวข้องแก่การที่ได้สร้าง
เมืองเต็อกกลับจากไปเป็นเมืองแผ่นดินพระบรม—
ให้โลกนารถ นี่เมื่อใดนั้นแต่เป็นหังศ์หัว
เห็นไม่ฉันนัก พระพุทธรูปท้าท่าวิคิตาแลงหงหน
องค์ที่สำคัญว่าเป็นหมอดินนั้น ก็อองที่หอบบุกกลาง
ดูรูปแล้วและเอวามเบนท้านองเดียวกับพระพุทธ
รูปเทราปฏิมากร แต่ตอนบนกากลายไปเป็นหมอนูห
ไปเป็นว่าดูอนามาก็เป็นควรเชริ ๖ ราช
เป็นคิตาจะไม่ได้ทำในที่นี้

งานนี้ภาพความศักดิ์สิทธิ์ของหลวงพ่อโซธรรมมากเหลือ
ที่จะเด่าสู่กันฟังให้หมดได้ เพราะหลวงพ่อโซธรรมเป็นต้นโพธ
ต้นไทรยันใหญ่ไว้สรรพสัตว์ได้พำนักอาศัย หลวงพ่อเป็น
รุ่นใหญ่รุ่นกัณสรรพกับอันตรายความเดือดร้อนร้าบเคี้ยง ให้
สรรพสัตว์อยู่เป็นสุข เป็นแพทบัวเศษพยานาจผู้อาพาช
ให้หายขาดไม่กลับคืน เป็นสาระที่พึงพิงของหมู่นริษัทผู้ถูก
ภัยคุกคาม เป็นนิธิน้อมญกุศลของทายกพาภิกษาให้ไฟหานญ
กุศล เป็นหมวดดูพยากรณ์ทายโชคชาติวาราธนาฯ อุดหนาคาด
และบังขุนันให้ทุกท่านผู้ต้องการทราบ หลวงพ่อเป็นสิพัญญ
สำเร็จทุกวิชา ทุกอย่างทั้งทางโลกและทางธรรม เป็นบรมครู
ของเทวดาและมนุษย์ไม่มีผู้ใดยิ่งไปกว่า หลวงพ่อ

เจ้าอาวาสวัดไสဓารามวรวิหาร

วัดไสဓารามวรวิหารเป็นวัดใหญ่ที่สุดหนึ่ง เพราะมี
หลวงพ่อโสธรที่ศักดิ์สิทธิ์ มีคนทั่วโลกพากันยกย่องการพ
นับถือ ไปมากราบไหว้เป็นประจำอยู่ทุกวัน ทั้งตั้งมานานจน
ไม่มีใครทราบว่าตั้งมาแต่เมื่อใด ตามพงศาวดารว่าตั้งสมัย
กรุงศรีอยุธยา ก็คงจะมีสมการณบัตร้อย เพราะวัดคงมาเป็น
ร้อย ๆ ปีมาแล้ว แท้ไม่มีใครทราบประวัติและจากจำไว้ จึง
ไม่มีใครทราบแน่ชัดว่ามี■การมาแล้วก็คงค์ แท้ที่กราบและ
จำกันได้นั้นมีนามดังต่อไปนี้ คือ

๑. พระอาจารย์อัน เป็นสมการแทบี พ.ศ. ๒๔๐๕ ถึงปี
พ.ศ. ๒๔๑๒ รวมระยะเวลาอีก ๗ ปี

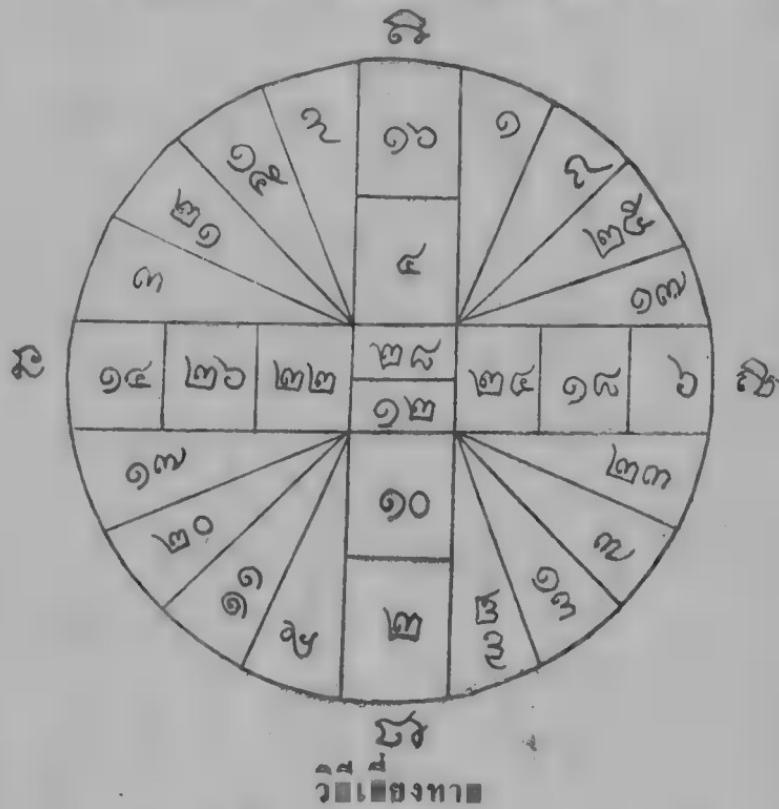
๒. พระอาจารย์จุ เป็นสมการแทบี พ.ศ. ๒๔๑๒
ถึงปี พ.ศ. ๒๔๑๘ รวมระยะเวลาอีก ๖ ปี

๓. พระอาจารย์ปาน (หลวงพ่อปาน) เป็นสมการ
แทบี พ.ศ. ๒๔๑๘ ถึงปี พ.ศ. ๒๔๕๐ รวมระยะเวลาอีก
๓๒ ปี

๔. พระอาจารย์เกิด เป็นสมการแทบี พ.ศ. ๒๔๕๐
ถึงปี พ.ศ. ๒๔๕๙ รวมระยะเวลาอีก ๙ ปี

๔. พระอาจารย์ Holden เป็นสมการແຕบ พ.ศ. ๒๕๕๘
ถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมระยะเวลาครองวัด ๕ ปี
๕. พระอาจารย์ก้าก (รักษาการ) เป็นสมการແຕบ
พ.ศ. ๒๕๕๙ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๔ รวมระยะเวลาครองวัด ๓ ปี
๖. พระครูอุดมสมณคุณ (กิมชัน) เป็นสมการແຕบ
พ.ศ. ๒๕๖๔ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๙ รวมระยะเวลาครองวัด ๕ ปี
๗. พระราชนิมากร (กอ) เป็นสมการແຕบ พ.ศ.
๒๕๖๙ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๗๐ รวมระยะเวลาครองวัด ๑ ปี
๘. สมเด็จพระวันรัต (ปุน) เป็นสมการແຕบ พ.ศ.
๒๕๗๐ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๗๑ รวมระยะเวลาครองวัด ๑ ปี
๙. พระพุทธิรังสี (เจียน กุลละวนิชย์) เป็นสมการແຕบ
พ.ศ. ๒๕๗๑ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๗๒ รวมระยะเวลาครองวัด ๑ ปี
๑๐. พระราชนิมากร (เจียน กุลละวนิชย์) เป็นสมการແຕบ
พ.ศ. ๒๕๗๒ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๗๓ รวมระยะเวลาครองวัด ๑ ปี
๑๑. พระราชนิมากร (เจียน กุลละวนิชย์) เป็นสมการ
ແຕบ พ.ศ. ๒๕๗๓ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๗๔ รวมระยะเวลาครองวัด ๑ ปี
๑๒. พระเทพคุณาภรณ์ (เจียน กุลละวนิชย์) เป็น
สมการແຕบ พ.ศ. ๒๕๗๔ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน
- เพียงที่จำได้จากปากประชาชน ก็ ๙ องค์ และท่าน
เหล่านี้ก็มรณภาพไปหมดแล้ว

บันท์เลขใบเชี่ยงชี หลวงพ่อโสธร

ก่อนจะเสี่ยงทาย พึงคงใจว่าจะใน ๓ ชิ้น และว่า
คาดๆ นั่น ชา ลี่ ตี่ แล้วจึงขอชี้ฐานจิตให้ทางคู่หลวงพ่อ
โสธร ดังความประณานหลับตาใช้ปีปลาบันวุฒิขัมของชาวหรือซึ่งไม่
เด็กๆ จึงถือบันท์เลขเช่นนั้น เมื่อถูกคัดเลขที่เท่าใด ง
อ่านคูณกับจำนวนหน้าเลขใบเชี่ยงชีหลวงพ่อโสธรนั้น.

การเต็งเงินเชิงมหัศจรรย์ไม่คว้าไว้ ja

๔๙
มว๊ายเสียงทายทอกกันดังนี้ ต่างว่า ผู้เสียงทายสั่นดุ
เช่นนี้ได้หมายเลขอหนึ่งเลขใดแล้ว ผู้เสียงกือชี้ฐานตาม
หลวงพ่อว่า หมายเลขนี้หลวงพ่อจะให้หรือไม่ แล้วโญนไม่
ครวญไม้หงษ์ ๒ ชั้นลง ถ้าไม่นั้นหงษ์ทั้ง ๒ หมายรู้ว่า พร
เปล่า (หัวเราะ) ผู้เสียงทายต้องสั่นดุอีกใหม่ เมื่อได้เลขได
แล้วก็ใบ้โน้ยไม้คู่อีก ถ้าไม่นั้นครวญ ๒ กี่หมายความว่าหลวง
พ่อไม่ให้หรือไม่ใช่เลขของผู้เสียงทาย ผู้เสียงทายคือสั่นดุ
ใหม่อีก กราบวันได้เลขแล้ว เสียงไม้คู่อีก ถ้าไม่นั้นครวญอัน
หมายอันหมายความว่าหลวงพ่อให้แล้ว คือ เป็นเลขเช่นนี้
ของผู้เสียงทาย ผู้เสียงทายก็ตรวจสอบค่าท่านายตามใบเช่นนี้
ได้ความว่าอย่างไร ถือว่ากำกับนั้นแม่นแน่นแล้ว ๆ

ແຄກພ້ອຊ່ວນ

ດູກຫລວງພ່ອເຈັບໄຂ້ຫວົ້າໄດ້ນິວຍ

ຫລວງພ່ອຊ່ວຍແກ້ຫາຍຄລາຍທຸກໜຸນ

ແສນປະເສົາ ພິມຮະນັບແກ້ອັນຈນ

ທ່ວາຄມລດອກນີ້ຫຼຸດແບນພົງ

ນ້ຳງົບຄາມພນັນເຮືອງຂັ້ນເຕືອ

ຂອທຄວງພ່ອແລະແກ້ຈົນນໍານັນທີ່ຂົດັງ

ກ່ວ້ວຄວາມຫາຍໄຂ້ນິ້ວຍຊ່ວຍຮະວົ້າ

ຈາວນາຍີ່ຈະແກກລ້າຫານໍານັນທີ່

ພວກຫາວນາຫາວສຸນທຸກດັວນໜີ້

ຕ່າງວັນກາຂອໃຫມ໌ກ່ວົມ

ໄດ້ສົມນາດປະກາດນາມຫຼຸກຄນ

ຕລອດຈົນນີ້ແນກັນກົບໜັນຕຣາຍ

ໄນ້ເນັບຕະຂອບນີ້ສຸກ່ຽກ

ແຈ້ງປະຈັກຍື່ເກີດບຸກງວງຈຸດໝາຍ

ຂອບນຸຕະໜູງໄດ້ໜູງ ຂອບນຸຕະໜາຍໄດ້ໜາຍ

ໄດ້ສົ່ນສາຍນາມສຸກຸລປະບຸງວົງສີ

ດູກຫລວງພ່ອໂສກາຫນໍາໜົມດົດ

ໃຫ້ເຂາໜໍາທ່ານໄນ້ໜ້ານໍາມປະສົກ

บังเหดือแท่นหลังอ ฯ คงไม่ทรง
ท่านก็คงเลี้ยงไว้ไม่ให้เสีย
นี่บุราภูผู้นางสาวเขามาขอ
ตามหลวงพ่อเสียงท้ายรายลูกเชה
ชาขขอหอยู่นั่น ไว้ชิดเชบ
เขากยเสียงกว่างๆ หายไม่สองอัน
คนมาขอนามนตัวนั้นยังค่า
บ้างกระทำบ้านปันวายกตัวสัน
เขานเสียงโขคร้าบตีทุกวัน
ต่างช่วยกันหึงอุทศบลนดทอง
หอยังคงคือ ก์ถ้วนกำหนดดศมาส
ประชาราษฎร์ไทยจันท์สันผ่อง
ไปปอน้ำสะเดา ได้สมใจปอง
ต้องบัดดทองบลนานเรื่องกาบบูญ
บลสัมมาอาชีว์ พระเจิงช่วยอุดหนุน
บทเจ็บบ่วยคุณพะ พุทธช่วยอุดหนุน
บลเรื่องนาปายานซึ่การกรุณ
ไม่ให้คุณเกิดโทษไม่ไปงับран ๑

งานเทศบาลน้ำทึบการหลวงเพื่อสืบทอด

หลวงพ่อสืบทอด เป็นพระที่สักดิสทรัช น้อกันหัว
มีปะชาชนพุทธบวชห้และເທສ พากันหลงไหลไปนมัสการทุก
วันไม่ขาด ถ้าเป็นวันเสาร์อาทิตย์หนึ่วันหยุดอัน ๆ ปะชา-
ชนยังพากันไปมากกว่าวันธรรมด้า ยังในวันเทศกาลด้วยแล้ว
ปะชาชนพากันหลงไหลไปนมัสการจนวนแสน งานบ่อของหลวง
พ่อสืบทอดนั้นบลํะ ๓ ครั้ง ตามลำดับดังนี้

๑. ครั้งแรก งานวันเกิดของหลวงพ่อสืบทอด

กลางเดือน ๕ มิถุนายน ๓ วัน ๓ คืน

๒. ครั้งที่ ๒ งานกลางเดือน ๙ มิถุนายน ๕ วัน ๕ คืน

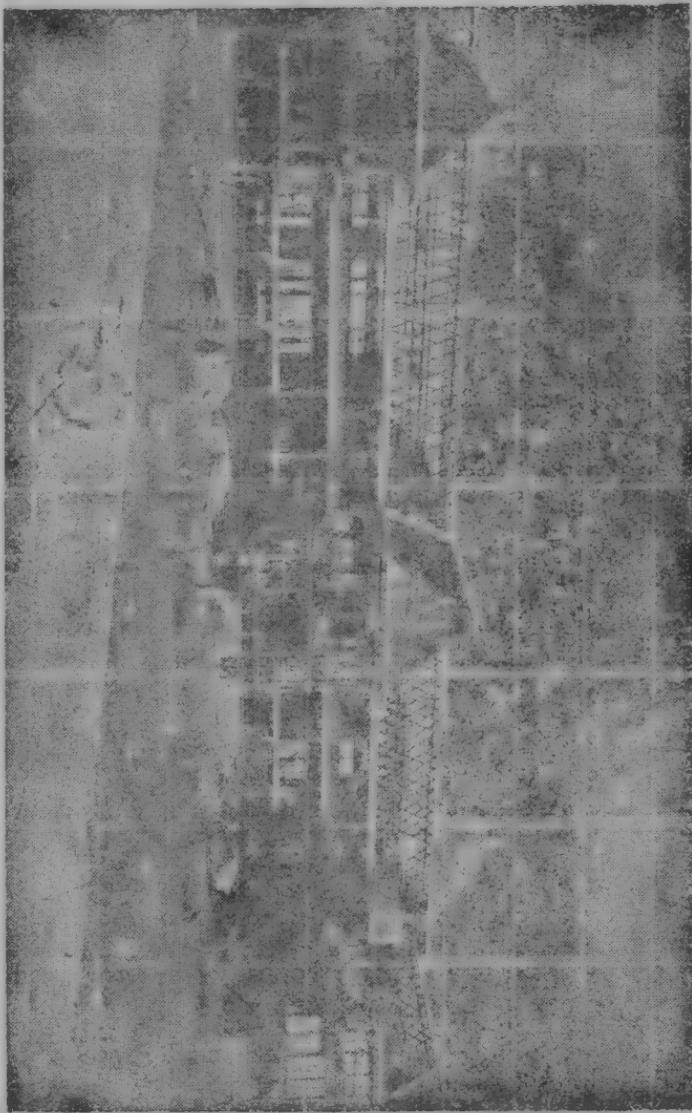
๓. ครั้งที่ ๓ งานครุยจัน มี ๕ วัน ๕ คืน

งานนมัสการหลวงพ่อครั้งแรกนั้น ตามกำหนดนัดว่า
ว่า ปะชาชนพากันอเรียนหาหลวงพ่อขอขันจากแม่น้ำแล้วอัญ-
เชิญมาประดิษฐานในพระอุโบสถจึงมีงานสมโภตวาย ต่อແຕ
นน้ำก้มถวายหลวงพ่อเป็นปะจ้ามัดงทุกวันนั้น งานเริ่มแต่
วันขึ้น ๔—๕ ค่ำ และเริ่ม ๑ ค่ำ เดือน ๕ พฤษภาคม ๓ วัน ๕
คืน นมัสการสมโภตตลอดงาน ถือกันว่าเป็นงานวันเกิด
ของหลวงพ่อ

งานเทศบาลน้ำสการหุ้นส่วนพ่อค้าเดือน ๑๒ นันเรม
นิตตี้แคว้นขัน ๑๑ ค่ำ เดือน ๑๒ วันนันเบนวนห้าพชรเจริญ^๔
พระพุทธมณฑ์เบดางาน และปลูกเสกพระเครื่องร่างของลัง^๔
ของหลวงพ่อ เสร็จแล้ว ทำพธเบดางานในวันรุ่งขัน คือวัน^๕
ขัน ๑๒ ค่ำ เดือน ๑๒ ถึง วันแรก ๑ ค่ำ เดือน ๑๓ รวม^๖
๕ วัน ๕ คน งานกัดางเดือน ๑๒ นัน มีการแห่หลวงพ่อไป^๗
ทางบกและทางน้ำ พร้อมทั้งมีการแข่งเรือทุกชนิดและมีงาน^๘
สนุกสนานมากตลอดจนถึงศาลากลางจังหวัด

งานน้ำสการแห่หลวงพ่อครองที่ ๓ นัน คือ ในเทศบาล
ตรุษจัน เริ่มคึ้งแคว้น ช่วงอิต ช่วงหยี่ ช่วงชา ช่วงสี่ ช่วงโหนง^๙
รวม ๕ วัน ๕ คน

ໂຮງເຮຍນວ່າໂສົງ ທ່າງວ້າ 00.00 ກໍາລັງກະສົງ ພາ ດ້ວຍ 0.00 ສ. ກໍາລັງກະສົງ

Lumbini Phra Nakhon Si Ayutthaya

Each fifth and twelfth month of the year thousands flock to the chapel of Sothorn Temple (above) to pay homage to the buddha image said by legend to have literally floated into the town.

ONCE UPON A TIME... during the colourful Ayudhya period of Thai history, villagers tilling rice paddies, and washing their clothes on the banks of the Bangpakong River in Chachoengsao province had the shock of their lives.

There, floating a midstream and glistening in the hot sun, were three Buddha images, each a different size.

The excited villagers flocked to the shallows of the river and hurled ropes into the current to try and snag the images and haul them to the bank.

They failed, and the images floated on down the river to separate and go three different ways.

The biggest image, the legend has it, turned up one day in the river at Barnlaem village, Samut Songkram province, where it was pulled ashore and housed in the Barnlaem Temple. The smallest image came to light in SAMUD Prakarn province, where it now stands in the Bang Plee Temple.

The third Buddha image, the most beautiful of the three and now named Luang

Phor Sothorn, emerged on the river in front of Sothorn Temple in Chachoengsao province.

The villagers again hurled ropes into the water to catch the image and haul it ashore---and again they failed.

It was not until they erected a spirit house and held a sacrificial ceremony in honour of the floating image that they succeeded in hauling it to the bank with a small rope, now considered sacred,

Since that day, the image has been housed in a chapel of Sothorn Temple, after which it is named, and the people of Chachoengsao province worship it as the product of a wonderful miracle.

Luang Phor Sothorn can be seen today; all it takes is a 78-kilometre trip by road east from Bangkok to Chachoengsao --- also known as Padrew --- or a trip by railway through 61 kilometres of rice-fields full of white and red lotuses to Magasan Railway Station, and then on by car.

The temple was formerly called Wat

Hong (Swan Temple).

Luang Phor Sothorn, six feet wide at the base and cast in the position of meditation, is one of the most beautiful Buddha images in Thailand.

Gilded with gold, it is a product of the Lanchang, or Laotian school of sculpture which is very popular in Luang Phrabang province and the country's Northeast.

It has been disputed for many years what kind of material the image is cast from under-

neath the gold. Some say it must be wood to support the legend of its being found in the river.

Others say the very miracle of its being, and its pure holiness made it float, not wood.

But no matter what its base is made of, the image is revered, and people come from all parts of Thailand each year to pay homage to it.

On the full-moon days of the fifth and 12th months of the year, celebrations are held in Chachoengsao to worship Luang Phor Sothorn. And it is a time when the Thai and Chinese schools of Buddhism get together, for both schools hold the same high level of respect for the image.

Parades are held on land and on the river. Chinese dramas compete for the pilgrims' attention with the Thai Chatri and Ramwong dances and music.

At night, the temple compound is a blaze of small lights — the celebrations continue.

三、農曆新年禮佛盛會，固有鑑及每屆農曆春節，舉多處誠之華僑善信，對佛祖之崇仰，進香膜拜，必較常時旺盛萬倍，故在此以前越後春本曾設有各種娛樂如潮劇、舞獅等節目，代昭隆慶，而主持盛會之居士，尤其盡誠款待各方前來之尊客。但此項盛會，迄經已停辦有十餘年之久，直至前牛年，即西曆二五〇三年之農曆春節，始告重斯恢復舉行，是次盛會，特由三司三正（工三）[〔]譯音[〕]何乃創君，聯同地方長官，東方酒業公司，華僑公會，護善社，美各商民等所共同發起。稱為：越後春佛祖春節常年禮佛盛會，由何乃創君任盛會委員會主席，茲為春節禮佛慶典之新紀元，故特規定盛會儀式：恭迎佛祖車駕巡行市區，繩掛中華國旗，中華虔誠居民羽翼參加巡行隊伍，莊重肅肅，秩序井然，佛祖車駕備有法水。由泰華高僧沿途為各界善信施洒祝福。盛會中之娛樂節目如：潮劇、字畫、電影等助興。參加盛會之衆善信至形羽翼，綜計該次所得各界題錄善款，共為九萬餘銖，除開支費用約二萬餘銖外，存淨之七萬餘銖，概撥充供為修建佛寺及亭榭之用。慶典委員一致認為該次盛會，因是初次創舉，難免缺點欠週，因此，冀望於今後能盡力促進與改善，舉一堂盛典，而越後春佛寺則希望春節禮佛慶典，定為常年之禮佛盛會。

林行昌校正

數以萬計，香火之盛，誠為泰國中部之奇蹟盛典，茲將越

徵各佛祖常年盛會慶典，規例為三次分別如下：

- (一) 常年(佛誕)慶典，歷定於農曆六月
十四日舉行至十六日止一連三晝夜。
- (二) 常年(蔚願)盛會，歷定於農曆十月
中旬即自十二日舉行至十六日止，
一連五晝夜。
- (三) 春節常年盛會，定於農曆(正月)新
年初一日舉行，至初五日止一連五
晝夜。

盛典之沿革

一、關於農曆五月中的禮佛盛典本已創自較諸其他盛
會之前，但發源於何年代，則無從考據，其所說五月中的的
慶典，是發源於諸盛會之前，大概是認為。當年佛祖金身沿
河漂泊至越後谷地區時，於五月十四日登岸供奉於越後谷寺
而舉行之隆重慶典其儀式為：是日上午佛祖鑿駕出巡佛寺週
圍，傍邊則由僧侶誦經祝禱，十五日添設齋僧，並奉巡燭沿
佛祖，十六日為最後盛典，娛樂節目，計有潮劇，話劇，或
字家等助興，因此相沿。五月十四日至十六日始有一連三晝夜

二、關於十月月中旬之常年禮佛盛會，考據發源至今，已達六十餘年之悠久曆史，約始於佛曆二四三四年，創舉人是當時越棟各話劇團之主持人昭坡楓君，據說緣於佛曆二四三四年間，越棟赤一帶居民普遍發生饑荒，嚴寒旱災，稻田乾涸，莊稼失收，兼又發生時疫流行症，霍亂天花到處蔓延，人畜慘罹死亡的浩劫，居民迫得紛紛拋棄家園，遠徙遠方，避災他鄉，如有患病而不能逃避者，則祇有呻吟床第暫候死神之主宰，由於當時醫藥之缺乏及病魔之猖獗，本身就算僥倖未卒，但其至親戚友也必難免被波及之虞，在此窮途絕路的情況下，居民眾生，還有何物值得超越仰賴於吾佛，因此，紛向佛祖祈求庇佑，佛光普照，渡苦萬民，有些向佛祖祈求靈藥，如燭屑法事或供奉佛前之鮮花，用為飲喝擦抹，有些則在佛前許願，像靈除瘡癱後貼金，或演劇等娛樂酬典，泰籍居民大多數許願守家話劇，至於華籍居民，則照例許願潮劇，鑼鼓舞獅等。居民經過此次虔誠祈求許願後，神聖至上，靈顯無邊之吾佛，終於顯示慈悲奇蹟，浩浩蒼天普降甘霖甘露，雨水均勻，善民欣躍，大地回春，一時各種時疫疫疾，歛跡雲消，衆生平安如常，因此居民便聯合諸神慶典，創設禮佛盛會，隆重舉行慶祝，而乃楓所主持的棟各話劇團，却是當時最俱規模之藝團，因此，大家便不約而同一致和昭坡楓協力合作，創定盛會日期於十月月中旬之十四日舉行，因依此歲認為正值莊稼豐滿，田園答喜之季節。十四日佛祖鑿駕巡行市區，十五日沿巡行水道十六日舉行巡燭浴佛禮，依以前俗例，禮佛程序僅定為算三天使功德圓滿，迨至佛曆二四九四年另增加二天，即提早自十二日及十三日起舉行。

麻」同為泰式皇王朝初期之事，但此說可靠與否，則有待于
關心這件歷史檔案的人去加以考證了。

還有一種古誌則謂，有三尊合金的佛像，沿撓巴功河漂流，經巴真武里府，後來在北柳府屬的三巴園區浮起，為該地居民發現，便用麻繩把三尊佛像綁住，企圖協力拉其上岸，但結果却白費心機，無論如何都不能達成願望。

據此，其中較大的一尊，則順流而下，一直漂流到撓功府的萬廉區浮起，為該地居民協力拉起，供奉於越萬廉。其中最小的一尊，則漂流到北撓府屬撓拉的小河中浮起，居民恭迎至越撓波中供奉。居中鑿城拔吞，則在撓後吞前浮起，居民曾協力設法拉住，但無論如何努力，都無法拉其上岸，直至一位符術師築起祭臺，做了一番禱告的儀式後，把符紗掛在佛祖的手上，這樣才能輕易地把佛祖牽引上岸來，恭迎供在佛殿的壇上，直至如今。

據吞佛祖全身為人定像，高壹公尺九十八公分，雙膝間濶壹公尺六十五公分。從鑄金的外形觀察，是屬於闊滄區域的式樣，這式樣一般叫做「伏臥帶」，或行于寮國舊京婆勿拉邦及泰國的東北部。但那深藏在裏面的原像，究竟是何種物質製造的呢？迄今還無定論，一部份推測是木雕的，理由是如果非木雕的，又何能浮在水中漂浮呢。有些則說是石刻的，所引的理由是：如屬木質能裝水中漂浮來，本屬尋常的事，現在是石刻的，則顯出佛祖的神奇了。若照古誌中所記載的，則是混合金屬所鑄造成的，這樣議論紛紛莫衷一是。

拉瑪五世皇陛下于佛曆二四五一年駕幸北柳府後。■于
陛下對梭各佛祖的意見，茲節錄御書札如下：

「回來騎驛趕夜宿，父母舉請喃隆戴這的命名極或是那
輸陀羅」的訛傳，並認該寺是大王朝的君主訟勒指母隆皆
洛納在出征高棉回來時敕建的。但對這種意見，朕還很懷疑
，殿內的盤亭佛像都是用紅土造的，最靈驗的大概是居中的一
尊，從膝部至腰際倒好看得像否否佛。但上帝却走樣了，
這大概是有關於塑匠的技術問題，傳說是從水土漂來的，大
概不錯，因為紅土造的像，一定不是本地造出來的。」

關於梭各佛祖的靈驗和神遇奇蹟，有無數的傳說，全都有神奇得不可思議，要說一時也說不盡，如果有興趣要追
知它的詳細情形，請你到北柳府向一般熟悉這些故事的人詢
問去，如果你愛慕得遊玩的趣味和關於梭各佛祖的會議，最
好請你在農曆十月十二日至十六日正在那裏有佛祖聖駕巡行
的常年歲典時去遊玩，這五晝夜的勝會，有聖駕的水陸巡行
和種種的娛樂節目，那時十方善信踴躍參加，整個會場人山
人海，每個人的心裏都有一個共同的尊崇目標：攀拔梭各
。我希望由這十萬顆心匯成一股堅強的洪流，去實踐諸惡不
作，衆善奉行，自淨其心的種種佛陀教義，使這娑婆世界
變成人間淨土，使我們對梭各佛祖的崇拜更有意義的認識。

由於越梭各佛祖之威赫神聖，庇佑萬民，故每日前往膜
拜之善男信女，絡繹不絕於途，其每逢佳節或圓日，各界虔
誠香客更頗見旺盛於常時，禮佛盛會之期，膜拜之善男信女

梭吞佛祖史略

在北柳府直轄縣那圖區，距離府治西面約二公里的地方，並非巴功河，蜿蜒曲折地流過青脫的農田和莊園，就在這段河流的北岸屹立着一簇巍峨瑰麗的梭吞佛寺，那建築得富麗堂皇的佛殿頂上，裝飾着彩色的玻璃瓦，在陽光下閃耀着璀璨的光彩，掩映在附近的蒼鬱柳林裏，美麗極了，真不愧是中部的一所名刹，就在这幢大殿，供着一尊遐聞有名的梭吞佛祖，佛祖的金身，塑造得慈悲肅穆，相莊嚴，同時，佛祖還有許多不可思議的靈應和事蹟，所以能得全國各地人民的虔誠崇敬，每天都有無數的人前來膜拜，焚香點燈，

梭吞佛祖通常稱為「壁坡梭吞」，關於佛祖最初的事實，則早已湮沒，無可考據，現在一覽都只能憑着歷代相沿傳說來作簡略的史實而已。

根據藝術家製的「邊北柳府指南」的記載，越梭吞佛寺原名為「越風」(Sai Phra)是建築於大城王朝的末期，然越風名稱的由來，最初越梭吞佛寺前，豎立有一支高大的木桿，桿頂上裝置有一隻金鳳（是鋼製的），大概越風是取此為標誌而稱之，後來此鳳被風吹落而墮地，祇存空殼的木桿越方認為風降是個好兆而不再生，但用布製成一面佛旗以代替金鳳昇上桿頂，因此鳳的名便被改為「越發通」(Sai Phra)，驗字這文字即木桿之意，通字即是旗也。驗通即是旗桿之意，後來旗桿又被營繕而分成數節，人們認為又是好兆，再將它的名稱改為驗斷（斷即拆斷之意也）。由於年代悠久，原

址早已被洪水沖淒，所以現在才沒有一些兒建築物遺留下來，賢斷的名稱亦之消逝。嗣後人們再它的名「梭吞」(Sai Phra)。當佛曆二五一年拉瑪五世皇陛下駕幸北柳府時，有聖諭給當時尚是太子的拉瑪六世皇，聖諭裏道御題寺名為「越梭吞」(Sai Phra)。至於改為「越梭吞」(Sai Phra)大概是拉瑪六世皇登極後的事吧。但一時還找不到關於正式改名日期的文獻。不過在佛曆二四八五年時，僧王公摩丕耶嘯讓拉然哇羅洛，為着僧務遇幸北柳府時，曾至該寺，並對該寺的命名曾細加考察，認為這命名的人，一定是一位飽學之儒，因為得「越梭吞」(Sai Phra)這幾個字，不但字音很動聽，而且含義亦復深長。

梭吞佛祖於何時始供奉梭吞寺，則無人能找到正確史

贊助人：

第二軍軍長乃吉，是哇拉中將
經濟部常務次長乃庚達·真打甲暖中將
許仁義泰豐銀行董事經理
蘇根軍人銀行總經理

丘細見沙功沙他北公司董事長

太平電器工程有限公司董事坤永信，亮成

楊錫坤泰商銀行董事經理

沈益三泰商銀行三華喃分行董事經理

太平洋電器工程有限公司董事沙旺，曾他頌

有限公司副經理

潮劇：老正天香與老賽桃源演對台戲

字家：通羅，班素旺對坤平，律巴真

此外尚有「噶達」和電影等助興節目，本勝會全部動態將由廣播電台播送。獻佛鮮花及金寶供應處。僅有設於本佛寺院前之亭內一處。

勝會場擺設攤位，有意租賃者可向本委員會洽談。

歡迎各界善信參加恭鑄佛像盛典

北柳越棟通（哇拉嘯哇拉威限）佛曆二五〇六年度春節常年禮佛勝會：自元月廿四日至廿九日一連六天（農曆十二月廿九至正月初五）。

元月廿五日（正月初一）舉行陸路迎佛大遊行，本佛寺斯次勝會並舉行恭鑄鑄抱呈納佛像九百九十尊，像身大自三寸至十二寸，並定於佛曆二五〇六年元月廿六日上午十時卅分舉行鎔金鑄佛禮，誠為首次創舉，各界善信有意請同供奉者，可於勝會之前，逕向越棟通勝會委員會（或泰國太平洋電器工程有限公司：曼谷碧武里路叻他底四角門牌四八六之十一號電話：五九四六〇）洽商，並請各善信到此處領取鑄佛像。

接洽：

勝會委員會名表：

主席：何乃創 太平洋電機工程（泰國電線部）有限公司董事總經理

副主席：李真華 荣鑄盛（復記）金行主人

委員兼秘書助理：沙永·巴允是里
委員兼秘書助理：乃訥立，叻差旺

委員：林汀昌 北柳華僑公會主席

คำรายงานวิเศษ

คำรายงานนี้ได้นำแต่เมื่อพิมพ์ลงในนิตยสารนี้ ใจความว่า
พระบรมราชูปถัมภ์ไว้ให้เป็นทานแก่ สมเด็จพระมหาตต และ
ช่วยเหลือเพื่อได้บันคัตโภค ด้วยสูตรได้รับคำรายงานนี้ไว้
ให้บันคัตโภคกันต่อๆ ไปจะได้อาภิสั่งหักลัง ดำเนินการคำรายงาน
ไว้ในเชื่อมต่อและจัดตั้งเป็นแบบ

คำรายงาน ข้อว่า ที่เห็นอกปลาหมอด ด้วย
จอกปลาหมาทางหรืออย่างใด อย่าเดินเหยื่อบย่างบ้ามเลย
ที่เห็นอกปลาหมาอย่างใด ข้อที่สอง ข้อที่สาม ข้อที่สี่ คือ

๑. ด้วยเจ็บตา ภายนอก ให้เอาตัวเห็นอกปลาหมอนักบัน
ทิ้ง เอาหนาหัวทางแยกสายแล.
๒. ด้วยเห็นน้ำข้ามทางแลหงตัวให้เอาต้นเห็นอกปลา
หมาตามทางที่ทางเจ็บหายแล.
๓. ด้วยอักเสบ ให้เอาตัวเห็นอกปลาหมาจากน้ำด้วย ภาน
ทางแยกสายแล.
๔. ด้วยเป็นลมบน ให้เอาต้นเห็นอกปลาหมากันหนึ่ง
วัน นำกระปุกหันกลับทางหน้า.

๕. ถ้าเป็นรดสีด้วงอกให้อาตันแห้งอกปลาหมอกับขี้มน
อ้อยตำป่นกับน้ำมันหรือน้ำมันดินทา หายแล.
๖. ถ้าเป็นไข้หนานวสั่นหัวใจ ให้อาตันแห้งอกปลาหมอกับขี้ต้มป่นกับน้ำกินหายแล.
๗. ถ้าเป็นหูหนาตาโต ให้อาตันแห้งอกปลาหมอกัดเข้า
กับน้ำกิน แล้วอาในส้มบีบอยต้มอาบหายแล.
๘. ถ้าเข็บหลังเจ็บบันเอวให้อาตันแห้งอกปลาหมอกับ
ชาเอมเทศทำเป็นผงละลายนาผงกินหายแล.
๙. ถ้าเป็นรดสีด้วงแห้ง หรือฝุ่นห้อง และชุมพอง
เหลืองหงส์หัวใจ ให้อาตันแห้งอกปลาหมอกัดเป็นผง
ละลายนาผงกินกวนหายแล.
๑๐. ถ้าเป็นรดสีด้วงต้นมอตาย หรือน้ำหงส์หัวใจ ให้
เวียนศรีษะตามดึงเข็บหัวคัว และตัวนั้นแหงชื่อว่า
ล้มเพชรมาต ๓๙ จำพวก ให้อาตันแห้งอกปลา
หมอกับเปลือกมะพร้าวเส้นอกัน เอาเกลือนิดหนึ่ง
กามาก ๓ คำ เบยี๙ ๙ หัวใจ วางบนปากหม้ออาไฟ
๓๐ ดื่นหม้อน้ำ ถ้าเดือดแล้วให้อัดไว้ยกลง เวลากิน
ให้อาตันแห้งกินหายแล.

๑๐. ถ้าจะให้เจริญอายุ ให้อาตันแห่งอกปลาหม่อ ๒
ส่วน พริกไทย ๑ ส่วน ตำเป็นผงละลายน้ำผงกิน
ทุกวัน ถ้ากินได้เดือนหนึ่ง โรคไม่มีและมีสติบัญญາ
ถ้ากินสองเดือนคนชอบมาก ถ้ากินได้หนึ่งเดือนถึง^๔
สองเดือน ริดส์ดวงสิบสองข้าพวกไม่มีเลย ถ้ากิน^๕
ได้สี่เดือนลมสิมสองข้าพวกไม่มีเลย และตาแดงดัง
ครุฑ หูได้ยินเสียงราชสีห์ ถ้ากินถึงห้าเดือนโรค
ในกายไม่มีเลย ถ้ากินถึงหกเดือนเดินได้วันละ
อยชันไม่เห็นด้หน่อย ถ้ากินถึงเจ็ดเดือนสีเนื้อเลือด
ตี ถ้ากินถึงแปดเดือนเสียงเหมือนการะเวก ถ้า
กินถึงกาเดือนคุมหอคตามแหงพันไม่เข้าเลย ต้น
แหงอกปลาโนมคุณหนักหนา เปรียบเหมือนยาทพี่
ก็ว่าได้ ถ้ากินอาหารและสิ่งใด ๆ เข้าไม่มีโทษเลบ
๑๑. ถ้าเป็นมะเร็งทั่วตัว ให้อาตันแหงอกปลาหม่อพริก
ไทยหนึ่ง ดีปีหันง ตำปนกันละเอียบนำร้อนกิน
หายแล.

๑๓. ถ้าเจ็บทั่วสารพางค์กาย ให้อาตันเหงือกปلامอ
ต้านทานหายแล.
๑๔. ถ้าช้ำงแหง กระบอชน ลดอกจากทสูง หรือต้อง^ร
คงอวุธทั้งหลายก็ด ให้อาตันเหงือกปلامอตា
ทบทแพลงหายแล.
๑๕. ถ้าเป็นฝรั้กแรรและลำคอ ก็ด ให้อาตันเหงือกปลา
มอ ขันอ้อยหนง แล้วอาบานมันนังกับมุตเคลือ
กับยาทานหายแล.
๑๖. ถ้าเป็นผดแดงคันขันมาจากการไม่รู้ตัวเจ็บ หรือเป็น^ร
ทุหนาตาโต ให้อาตันเหงือกปلامอมาตักิน
แล้วอาบานมาตามกับใบสมบอยอาบทายแล.
๑๗. ถ้าญูงะดูขาดหรือโลหิตแหง ตงแต่นั่นเดือน
ถึงสองเดือนก็ด แลให้เจ็บพอมเหลืองสารพางค์
กาย ให้อาตันเหงือกปلامอต้าเป็นผงละเอียด
นันนังหรอน้ำผงก็ไดกันทุกวันไป โรคนั้นหายแล.
๑๘. ถ้าเป็นลมจับ ให้อาเหงือกปلامอหนึ่งส่วนพริก
ไทยสองส่วน ต้าเป็นผงละเอียดร้อนกินแล้วลม
แปดจำพวกหายแล.

๑๙. ถ้าเป็นมະเร็งกับห้องให้ลงจนตัวเหลือง ให้อา
ชันแห้งออกป่าหมอนั่ง กระชายหนั่ง มะคำไก่
หนั่ง สมอทังสองหนั่ง ต้มกินหายแล้ว
๒๐. ถ้าหาน้ำดีตามวัว ให้อาชันแห้งออกป่าหมอนั่ง
กระเพราทังสองหนั่ง แสมสารหนั่ง ใบทอง
หลวงใบมนหนั่ง บรรพ์ดหนั่ง เจตมูลเพลิงหนั่ง
ยานอาเสนอภาคตับดกระหมื่นล้อมแล้วเอาเหล็กเผา
ไฟร้อนมาวางทับเหนืออย่างนี้จะดันหายแล้ว.

หมายเหตุ - ต้นแห้งออกป่าหมอกาชาทังห้า กือ
ราช โคน ทรงตัน ทรงใน ลูกออก
นำมาล้างน้ำให้สะอาดแล้วจึงใช้

“โรงเรียนวัดโธสัมรารามวรวิหาร” คือ “วัด” ที่ลังกหลวงราชเชลฐ์แล้ว

